

Téma – Voltaire jako povrchní myslitel? {obtížnost L}

1. Zadání

Na základě četby nejméně tří Voltairových knih uvedených v primární literatuře („Candide neboli optimismus“, „Rozprava o snášenlivosti“ a „Filosofické listy“ jsou povinné) vypracujte studii, která odpoví na následující otázky:

I. Jaká jsou základní Voltairova etická východiska (axiomy, které pokládá za základ svých úvah). Jsou tato etická východiska u všech vámi přečtených knih stejná?

II. Je Voltaire – tak jak to dokládá E. Auerbach ve své knize Mimesis – skutečně povrchním autorem? Nezná „hloubku“? Pokud ano, kde a jak?

III. Je vhodné Voltairovy knihy rozlišovat? A z hlediska čeho se liší (stylem psaní?, mírou „povrchnosti“?, různými východisky?, mírou, jakou se autor k těmto východiskům hlásí?, něčím dalším?)

IV. Zodpovězením otázek 1. – 3. jste vymezili Voltairovu pozici, souhlasíte s ní, souhlasíte s ní částečně, nebo ji odmítáte? Svoji pozici a přijetí či odmítnutí Voltairových etických východisek zdůvodněte.

2. Doporučené primární prameny

VOLTAIRE *Candide neboli optimismus*. 3. vyd. Praha : Hynek, 1994. ISBN 80-85906-01-5. (První z povinných primárních pramenů – čtivý, „absurdní“ román. Pozor to už je má interpretace.)

VOLTAIRE, F., M. A. *Rozprava o snášenlivosti: napsaná u příležitosti popravu Jana Calase*. 1. vyd. Praha : Karel Stan. Sokol, 1912. (Druhý z povinných primárních pramenů – příklad jednoho (nejznámějšího) Voltairova usilování o dosažení konkrétní spravedlnosti, ovšem s přesahem k vyjádření obecnějších věcí.)

VOLTAIRE *Filosofické listy*. In. *Voltaire: myslitel a bojovník I.* 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství politické literatury, 1957. s. 105-234. (Třetí z povinných primárních pramenů – nejrozmanitější pojednání, podtrhuji zejména pojednání o Pascalovi – které cosi vypovídá o Auerbachově kritice např. a dále ... no prostě musíte přečíst všechno.)

a další – skutečně pouze doporučené prameny:

VOLTAIRE *Voltaire: myslitel a bojovník I.* 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství politické literatury, 1957. (Kromě *Filosofických listů* tento výbor obsahuje ještě: *Pojednání o metafyzice*, *Výklad knihy o základech fyziky*, *Báseň o pohromě Lisabonské v r. 1755*, *Nevědomý filosof*, *Filosofický slovník* a další.)

VOLTAIRE *Voltaire: myslitel a bojovník II.* 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství politické literatury, 1957. (Obsahuje menší Voltairovy práce uspořádané do oddílů: „*Dějiny, politika, hospodářství*“, „*Vývoj církve a náboženství, církev a stát*“ a „*Boje za svobodu, spravedlnost a nový právní řád*“.)

VOLTAIRE *Filosofický slovník čili rozum podle abecedy*. 1. vyd. Praha : Jan Laichter, 1929.

(Slovník, který je slovníkem jen formou – obsahuje mnoho ironie, polemiky, nepřímých útoků. Obrovsky zapůsobil a stal se vzorem „díla“ pro mnohé osvícence – např. Holbachovo „Kapesní bohosloví“ a další. Typicky osvícenské i Voltairovské dílo.)

VOLTAIRE *Romány a povídky*. 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.

(Zamýšleno vydavateli (a povedlo se jim to určitě) jako doplněk dvoudílné knihy „Voltaire: myslitel a bojovník“, obsahuje Voltairovy filosofické romány: „Zadig aneb Osud: Orientální příběh“, „Candide neboli optimismus“ a silně ironicko-kritická díla jako „Prostřáček: skutečný příběh ...“ . Vhodně doplňuje pohled na Voltaira.)

VOLTAIRE *Zaira*, verše, výběr z prací dějepisných, korespondence. 1. vyd. Praha : Odeon, 1974.

(Pomocí je pro tento úkol zejména část „Výběr z prací dějepisných“ a „Korespondence“ .)

3. Doporučené sekundární prameny s poznámkami:

AUERBACH, E. *Mimesis: Zobrazení skutečnosti v západoevropských literaturách*. 1. vyd. Praha : Mladá fronta, 1968.

(Doporučuji zde – jako jednu z možných interpretací – pasáž věnovanou Voltairovi str. 357-360 či celá pasáž str. 357-366.)

SVITÁK, I. *Humanista Voltaire*. In. *Voltaire: myslitel a bojovník I.* 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství politické literatury, 1957. s. 9-104.

(Velmi rozsáhlá studie od autora marxistického (ale pozor! nikoli magora nebo demagoga) se spoustou užitečných údajů, nevýhodou je takřka „bezmezný“ obdiv k Voltairovi (ne že by nebylo co obdivovat, ale je vskutku veliký, veliký) romantizující pohled a ne příliš kritičnosti. Dobrá doplňující studie z velmi jiného úhlu pohledu než např. Auerbachova.)

A dál už musíte hledat sami.

4. Formální a obsahové požadavky:

Termín: 10. 12. 2004

Rozsah: do 14400 znaků s mezerami, včetně poznámek pod čarou, bez literatury. To je 8 normostran (normostrana = 1800 znaků) a také přibližně 8 stran ve wordu řádkováním 1,5, velikost písma 12b a typ písma Times New Roman. Samozřejmě nemusíte napsat 8 stran, pouze nesmíte tento limit přesáhnout.

Literatura citovaná dle normy – viz soubory k citacím na ISu v materiálech pro studenty!

Forma: odborný text (viz. seminář č. 3), včetně stanovení cíle, určení obsahu a rozsahu práce, určení použitých metod, ověření jednotlivých hypotéz a jejich prokázání v závěru práce.